

PRAKTYCZNIE O KOMPETENCJACH SPOŁECZNYCH

MAŁGORZATA ZACHAJCZUK

Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi w Zamościu.

Odpowiedzialność, uważność, umiejętność tworzenia relacji, nawiązywania i podtrzymywania konwersacji są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Szkoła jest miniaturą społeczności, w której uczniowie w bezpieczny sposób, mogą ćwiczyć i nabywać różne kompetencje społeczne. Warto, więc poświęcić czas, by jak najczęściej uczniowie mogli takie kompetencje kształcić w środowisku szkolnym.

W każdym roku szkolnym tworzymy **Program wychowawczo-profilaktyczny**. Jak to robimy? Czy włączamy uczniów i rodziców do jego tworzenia? Jak bardzo jest "nasz?". Włączenie społeczności szkolnej do diagnozy i pracy nad działaniami, które mogą zaspokoić realne potrzeby uczniów, nauczycieli i rodziców, to trud, który warto podjąć. W mojej szkole wykorzystaliśmy model "**Wartościowych szkół**" do pracy nad programem profilaktyczno-wychowawczym. Przeprowadziliśmy diagnozę metodą profilu szkoły, która angażowała wszystkich w szkole. Dyskusja nad wynikami i poszukiwanie wspólnych wartości, które wskazały nam potrzeby i ukierunkowały działania, były niesamowitym doświadczeniem dla wszystkich uczestników. Uczniowie i rodzice poczuli się docenieni. Stworzyliśmy ważne relacje, które procentują nie tylko w procesie wychowawczym, ale także dydaktycznym. Dzięki wsparciu, które otrzymaliśmy pracując w modelu "**Wartościowych szkół**" powstał Program wychowawczo-profilaktyczny. Działania, które miały wspierać zdefiniowane w diagnozie obszary, wybraliśmy wspólnie z uczniami. Skupiliśmy się na kilku ważnych z punktu widzenia potrzeb naszego środowiska. Najważniejsze jest to, że uczniowie mogą **podejmować decyzje**, biorą **odpowiedzialność**, **budują relacje** i są **zmotywowani**. Wiele z zaplanowanych przedsięwzięć organizują **samodzielnie** pod opieką nauczycieli. Sprawdzają się **projekty społeczne** realizowane w każdej klasie kilka razy w roku szkolnym. Uczniowie przygotowują różne działania dla innych w szkole lub środowisku. Mogą być to happeningi, przedstawienia, warsztaty. Ich realizacja kształci w działaniu wiele kompetencji społecznych.

Inną formą rozwijania kompetencji społecznych są **trójstronne spotkania** podsumowujące pracę w półroczu. Rodzice, uczniowie i nauczyciele docenili je. Rozmowa to podstawa w budowaniu współpracy, zrozumienia i określaniu wspólnych celów edukacyjnych i wychowawczych.

Odpowiedzialność i uważność na potrzeby innych to także istotna kompetencja. Skorzystaliśmy z możliwości, jakie daje **Unikatowy Kod Uczenia się**, by zwrócić uwagę na potrzeby każdego w procesie uczenia się. Uczniowie przeszli testy, które pokazały, jak bardzo różne mają potrzeby w zakresie uczenia się. Wykorzystaliśmy wyniki tych testów do wspólnego tworzenia przestrzeni sprzyjających uczeniu się. Dbamy codziennie, by uczniowie mogli w optymalnych warunkach uczyć się rzeczy nowych i trudnych. **Uczniowie mają wpływ** na to, jak wyglądają sale lekcyjne i przestrzenie korytarzowe. Powstają miejsca do relaksu i rozmowy. Z inicjatywy młodzieży zostanie stworzona także szkolna strefa ciszy.

Doceniamy różne talenty i umiejętności, którymi wykazują się nasi uczniowie. **Na koniec roku wszyscy otrzymują paski dołączone do świadectwa. Każdy kolor paska mówi o innej kompetencji, umiejętności.** Chcemy w ten sposób docenić każdego ucznia indywidualnie i wzmocnić jego potencjał.

Jeżeli chcemy efektywnie kształcić kompetencje społeczne musimy **wykorzystywać każdą sytuację szkolną**, oddawać pole do działania uczniom. Musimy zaakceptować też, że nie wszystko będzie perfekcyjne, nie wszystko uda się za pierwszym razem. Warto skorzystać z różnych programów, projektów zewnętrznych, które wspierają szkołę w działaniach. Ważne, by realnie dawały nam możliwość kształcenia kompetencji społecznych poprzez aktywność i sprawczość uczniów.

Starajmy się stawiać na to, co możemy robić razem.